

- Alapelve: csak akkor, ha az alkalmazásával nyers értéke nagyobb, mint a kockázat

Módszerek:

① Nyomjelzéses módszerek:

- radioaktív izotópot stabil izotóppal keverünk változtatlan (T_{1/2} ^{korai} rövidebb idő!) → koncentrációs ^{szel-} tesztekkel követhető
- anyagcsere-folyamatok vizsgálata:
  - sejtek, baktériumok opt. feltétel között
  - ingázó fázis: radioaktív komponensek hozzáadása
  - majd elválasztják
  - analitikai vizsgálatok (pl.: kromatográfia)
- sejtosztódás:
  - OH val. jelet tüntet
  - újonnan születték DMS: beépülő radioaktivitás

② Diagnosztikai módszerek:

1. In vitro laboratóriumi vizsgálat

- mintát veszünk
- összehozzuk spec. kötődő, izotóppal jelzett molekulával
- területeket szétválasztjuk
- egy-egy komponens Δ t mérjük → kompétitív kötődési mérési eljárás
- radioaktivitás mérésére érzékeny → kis mennyiségű anyagok C₅₀ is meghatározható

2. Testkompartimentek térfogatának meghatározása

- teljes vízterfogat, vérs plazma, kicszűrődő Na⁺ ionok
- időfüggő mérések is; WS átlt. életstagnáció
- egész test v. v. / vizeletminta radioaktivitását határozzuk meg

3. Izotópos eloszlás meghatározása

- szervek alakja, mérete
- sejtüregekben felhalmozódott spec. izotópok 2dimenziós betüreltet határozzák meg (gamma-kamera)

4. Izotópos nyomjelzésen alapuló tomográfiai eljárások

- radioaktív izotópok térbeli, 3D-s eloszlása
- SPECT, PET

Uz izotóp kiválasztásának fizikai szempontjai:

- páciens védelme indokozva (főleg diagnosztika)

③ Sugárzás jellege:

- testből csak a γ -sugárzás jut ki → ideális: tiszta γ sugárzó izotóp
↓
magiszotóp
- keves van, keves mind használandó

izotópdiagnosztika:
- izotóp által ki-
bocsátott sugár-
zás mennyisége-
nek és eloszlá-
sának adataival
szólal nyers
diagnosztikai
információ

pl.: ^{99m}Tc
43

- 3) Felzési idő
- aktivitás arányos az elbomlatlan magok számával (N)
  - $\Delta \sim N \lambda \sim N \cdot \frac{1}{T}$ - aktivitási tényező: $\lambda \Rightarrow$ felzési idő reciproka $\lambda = \frac{1}{T}$
  - azonos aktivitás: rövidebb felzési időjű izotóptól kevesebb is elég
  - páciens védelme: csak annyi izotóp, amennyi nagyon muszáj
  - felzési időt alulról limitálja:
    - bejutás ideje
    - vizsgálat időtartama
  - rövid f. idő: izotóp vagy része a páciensben elbomlik, kevés kerül a környezetbe

3) γ -sugárzás fotonennergiaja

- kis E : elnyelődik
- ki kell jutnia $\rightarrow$ nagyobb E
- túl nagy E : a detektoron senk nem nyelődik el (detektálás alapja)

Radiofarmakonok:

- radioaktív izotóppal jelölt farmakonok
  - $\downarrow$
  - szövetekben szelektíven felhalmozódnak
- célszervek, szövetek strukturális és funkcionális vizsgálata
- vizsgálatok:
  - nestabil izotóp kémiai úton szeparálható
  - 6 óra's felzési idő: optimális
  - anyagizotóp hosszú felzési ideje: könnyű beszerzés

^{99m}Tc

4) Mekkora aktivitást használunk?

- sugárterhelés: kicsi
  - detektálás: nagy
  - függ a mérés idejétől is
- } arány közepét $\sim$ kb. 100 MBq